

20. kongres o ateroskleróze

8.–10. prosince 2016, Špindlerův Mlýn, Česko

Mgr. Kristýna Čilíková

manažerka komunikace ČSAT

✉ **Mgr. Kristýna Čilíková** | komunikace@athero.cz | www.athero.cz

Doručené do redakce / Doručeno do redakce/Received 30. 1. 2017

Začátkem prosince tradičně ovládli hotel Harmony ve Špindlerově Mlýně odborníci na prevenci, diagnostiku a léčbu aterosklerózy a jejích komplikací, promísení s kolegy, především mladými, věnujícími se základnímu výzkumu.

Právě důraz na původní výzkum a nezávislost odborného programu činí Kongres o ateroskleróze jedinečným.

Vlajková akce České společnosti pro aterosklerózu (ČSAT) loni oslavila 20. jubileum. I tentokrát se podařilo sestavit atraktivní program, který přilákal více než 330 lékařů. Celkem se však do Špindlerova Mlýna sjelo na 400 registrovaných účastníků, pro něž bylo připraveno celkem 680 minut odborných sdělení. „Tradičně na kongresu míváme odborný blok přichystaný některou z partnerských odborných společností, jejíž zástupci se na aterosklerózu snaží podívat očima své specializace. V minulosti tak vznikly velice zajímavé přednášky. U příležitosti 20. narozenin našeho kongresu jsme se ale rozhodli uspořádat slavnostní blok, v němž dostaly slovo světově známé osobnosti české vědy nebo medicíny,” popsal zlatý hřeb programu předseda ČSAT doc. MUDr. Michal Vrablík, Ph.D. Pohled imunologa na proces aterosklerózy tak nabídla prof. RNDr. Blanka Říhová, DrSc., imunoložka specializující se na imuno-onkoterapii a na výzkum směřovaných léčiv v rámci terapie nádorových onemocnění, mikrobioložka a bývalá ředitelka Mikrobiologického ústavu AV ČR. Ve své přednášce připomněla, že v patogenезi aterosklerózy hraje důležitou roli specifická i nespecifická imunita a imunitní procesy při ateroskleróze mohou být pro- i protizánětlivé, tedy antiaterogenní. Zajímavé je, že např. střevní mikrobiom, důležitá složka imunitního systému, může proces aterosklerózy rovněž potencionovat, nebo naopak může působit protektivně. Za „hodné“ mikroorganismy jsou v tomto ohledu považovány např. *Lactobacillus plantarum*, *Fusobacterium nucleatum*, *Firmicutes* nebo *Bacteroides*, za nepříznivé pak např. *Helicobacter pylori*. Prof. Říhová uvedla i to, že antiaterogenní působení statinů částečně závisí i na jejich imunomodulačních vlastnostech. Je známo, že statiny zvyšují počty T-regulačních buněk, expresi GARP, produkci TGFβ nebo zvyšují eNOS, a naopak snižují produkci prozánětlivých interleukinů (IL17, IL6, IL1β) nebo procento Th1 a Th17.

Statiny také ovlivňují DC-buňky a endoteliální buňky, poměr Th1 a Th2 a množství Th2 cytokinů. Druhý pozvaný odborník byl prof. Ing. Pavel Hobza, DrSc., FRSC, dr. h. c., jehož v roce 2014 a 2015 zařadil Web of Science mezi nejcitovanější české vědce světa. Jeho zásadním vědeckým počinem je zejména objev nepravé vodíkové vazby, objasnění role patrových interakcí v DNA a bioproteinech a vysvětlení úlohy disperzní energie v biomakromolekulách. Prof. Hobza, který v současnosti působí jako „distinguished chair“ na Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a profesor fyzikální chemie na Karlově Univerzitě v Praze a Palackého Univerzitě v Olomouci, věnoval svou přednášku procesu vývoje nových léků a připomněl úspěšný vědecký příběh profesora Antonína Holého. Do třetice ve slavnostním bloku vystoupil prof. MUDr. Richard Češka, CSc., vedoucí Centra preventivní kardiologie na III. interní klinice 1. LF UK a VFN v Praze, který patří mezi přední odborníky na terapii hyperlipoproteinemií a v posledních letech se naplno věnuje především rozvoji projektu ScreenPro FH, jehož je zakladatelem a vedoucím. Cílem tohoto projektu je zlepšit časnou detekci familiární hypercholesterolemie v zemích střední, jižní a východní Evropy.

Výroční kongres ČSAT je každoročně místem pro předání významných ocenění, jejichž tradici ČSAT dlouhodobě udržuje. Cenu za nejlepší publikovanou původní práci za období 2015–2016 převzal MUDr. Petr Ivák z IKEM (publikace v časopise *International journal of cardiology*; IF 4,6), Mgr. Kateřina Zemánková z IKEM (publikace v časopise *Metabolism: clinical and experimental*; IF 4,3) a RNDr. Dana Dlouhá, Ph.D., taktéž z IKEM (publikace v časopise *Clinica Chimica Acta*; IF 2,7). Oceněna byla i nejlepší postero-vá sdělení, kterých se ve Špindlerově Mlýně posuzovalo celkem 25. První místo obsadili Ing. Vojtěch Škop z Prahy a Mgr. Barbora Vitverová z Hradce Králové, na druhé příčce se umístila RNDr. Radoslava Reháková z Bratislavy.

Ve Špindlerově Mlýně se také u pracovního stolu sešli členové projektu MedPed, sítě specializovaných pracovišť věnujících se diagnostice a léčbě familiární hypercholesterolemie (FH). Jak sdělil MUDr. Tomáš Freiberg, Ph.D., vedoucí projektu MedPed, v současnosti je zapojeno

68 pracovišť, o která se starají celkem 3 koordinátorky. Jednou z jejich priorit je pomoc při zadávání údajů o nemocných do nově vytvořené databáze pacientů s FH a jejich rodinných příslušníků. Do nové databáze je v současnosti převedena asi polovina osob z databáze původní, ke konci roku 2016 bylo evidováno celkem 7 000 osob, přičemž u téměř 6 000 z nich je k dispozici DNA. Jak připomněl MUDr. Freiburger, lze považovat za velký úspěch, že se v České republice podařilo zachytit už 17,5 % z předpokládaného počtu osob s FH (ten se odhaduje na 40 000). Pacientů se závažnější a mnohem vzácnější homozygotní formou FH je u nás zachyceno 14. V rámci odborného programu pak vystoupil MUDr. Freiburger s argumenty, proč je zapotřebí u FH provádět molekulárně genetické vyšetření. Testování je přínosné jak pro samotného probanda, tak pro rodinné příslušníky a děti s FH. U probanda potvrzuje diagnózu FH (a je diskutováno jako tzv. zlatý standard diagnostiky FH), pomáhá determinovat výši KV-rizika (které je při stejné koncentraci LDL-cholesterolu vyšší u osob s FH ve srovnání s osobami bez FH) a prognózu nemocného, a také pomáhá predikovat dosažení cílových hodnot LDL-cholesterolu (snáze jich dosahují osoby s defektním než s nulovým typem mutace). Pokud jde o příbuzné, tak kaskádový screening pomocí genetického testování je v současnosti doporučen ve všech guidelines, neboť má 100% senzitivitu a specificitu. Pokud je probandem dítě, provádí se tzv. reverzní kaskádovitý screening. Jak doplnil MUDr. Freiburger, pokud je výsledek genetického testování negativní, není potřeba kontinuálního klinického sledování a není riziko pro potomstvo (v závislosti na koncentracích LDL-cholesterolu a dalších rizikových faktorů, které je třeba sledovat). U dětí má potom genetické testování význam pro jednoznačné určení diagnózy, neboť v dětství probíhá FH asymptomaticky a koncentrace LDL-cholesterolu nemají vždy vypovídající hodnotu. Potvrzení diagnózy FH u dětí umožní zahájit časnou a účinnou intervenci (režimová opatření od 2 let věku dítěte, statiny od 10 let věku, prevence kouření).

„Kvalita a skladba programu kongresů o ateroskleróze bývá účastníky každoročně velmi dobře hodnocena, a nejen tomu bylo i při jubilejním 20. setkání. Pozitivní zpětná vazba a vysoko nastavené očekávání jsou pro nás zavazující a velmi nás motivují při přípravě dalších akcí naší společnosti. Jsme rádi, když 3 dny kongresu o ateroskleróze mohou účastníci v dnešní uspěchané době vyhodnotit jako účelně strávený čas, který jim přinese poznání, podněty k přemýšlení, ale i možnost potkat se s kolegy a diskutovat nad aktuálními otázkami našeho oboru,“ shrnul doc. Vrablík. Pro úplnost dodejme, že 20. ročník „Špindlu“ nabídl delegátům celkem 8 odborných bloků, které se zabývaly např. rizikovými faktory aterosklerózy a účinnými způsoby její detekce, moderní léčbou dyslipidemií, epidemiologií oběhových onemocnění nebo vybranými mechanismy v procesu aterosklerózy. Poslední den nechyběla ani varia a sekce hot-lines podrobně představující klíčové klinické studie uplynulého roku.

Dvacetiny kongresu o ateroskleróze uzavřely jednu kapitolu historie této odborné akce – její tradice se bude psát dál, ale už na Moravě – v prosinci 2017 se příznivci problematiky aterosklerózy sejdou v krásné historické Olomouci.

